

SEDAM PROFESORA DALEKOG SEVERA

DŽON FARDEL

Prevela
Nela Ivanović
■ Laguna ■

Naslov originala

John Fardell

THE SEVEN PROFESSORS OF THE FAR NORTH

Copyright © 2004 by John Fardell

Translation Copyright © 2007 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno Dženi, Džošui i Konoru,
s ljubavlju*

PROLOG

„ZAUSTAVITE GA! UBIJTE GA!“

Dugonoga ljudska figura nalik strašilu, klimavo se kretala po sleđenom tlu, trčeći tamo-amo dok su oko nje praštali meci, podižući sneg i komadiće leda. *Zaklon... Iza kolibe... Kuda sad?... Aha, tamo – motorne sanke!... Nema stražara... Bacio se na veliko, sivo vozilo, petljajući u rukama s rukavicama oko uređaja za paljenje.*

BENG! BENG! Meci su odzvanjali udarajući o metal. *Hajde... Pali! Hajde, VEĆ JEDNOM... Da!...*

Motor je oživeo, strelovito pokrećući vozilo. *Još ljudi... blokiraju prolaz... podižu puške na gotovs... Idem pravo kroz njih!...* Rasterujući stražare, begunac potera vozilo punom brzinom. Krajevi kaputa su lepršali za njim, a otrcana kapa i šal su pokrivali sve, osim njegovih očiju. Te oči, oči progonjenog čoveka, očajnika, tražile su put koji se spuštao k obali.

Stene... Moraću da ih preskočim.

Poterao je motorne sanke uz snežnu dinu, prešavši preko snegom pokrivenih stena u dugom, lučnom skoku. BAM! Vozilo silovito udari u smrznutu površinu mora, skoro zbacivši vozača sa sedišta i nastavi ubrzavajući.

BENG! BENG! FIJU! *Pogođen sam!... Ne – metak je samo okrznuo kapu. Nastavi u cik-cak. Da li me prate? Verovatno.*

Treba motriti na led ispred. Ponovo počinje da pada sneg. Dobro – to će pokriti tragove.

Sneg se kovitlao sve bliže, zamagljujući horizont napred i pogled na ostrvo koje je ostalo iza, okružujući vozača i vozilo belim ništavilom.

Odrediti kurs: stvarni jug. Ima li štete na vozilu? Izgleda da je sve u redu. Gorivo? Glavni rezervoar je pun. Dva rezervna kanistera; oba neoštećena. Možda i imam neke šanse – ali male, prokleta male.*

Više od hiljadu kilometara neravne, preteće zaleđene površine mora prostiralo se između njega i severne obale Rusije. *Temperatura vazduha: minus 55° Celzijusa... Zalihe hrane: nedovoljne.* Dodajući na to i opasnost od neprijateljskih sanki i aviona, smrt je bila gotovo neizbežna.

Ali moram da pokušam... Moram da upozorim ostale... Da im kažem za Murdoovu tajnu... Ako ne uspem, biće to kraj svega... Kraj celog čovečanstva...

* Stvarni jug, stvarni sever – pravac uz površinu Zemlje prema geografskim polovima Zemljine rotacije, za razliku od magnetnog juga i magnetnog severa koje pokazuje kompas, a koji predstavljaju pravac uz površinu Zemlje u kom snaga vodoravnog magnetnog polja ima najveću pozitivnu vrednost. Razlika između stvarnog i magnetnog pola naziva se magnetna deklinacija. (Prim. prev.)

PRVO POGLAVLJE

Jedanaestogodišnji Sem Karnabi sedeo je na ivici kreveta i dovršavao pakovanje svojih omiljenih stvari u mali ranac. U stvari, sam ranac je bio jedna od njegovih najvećih dragoceno-

sti. Bio je to poklon od tate koji je nedavno dobio. Ne kao poklon za Božić ili rođendan, nego jedan od onih video-sam-ga-u-izlogu-i-pomislio-da-će-ti-se-svideti poklona kojima bi ga tata s vremena na vreme obrađovao. Ranac je bio od jakog plavosivog platna i braon kože, i delovao je dovoljno izdržljivo za pravu pravcatu ekspediciju. I, što je bilo najbolje od svega, imao je bezbroj odeljaka i spoljašnjih džepova s robusnim metalnim patent zatvaračima.

Svoje svakodnevne potrepštine, kao što su odeća, četkica za zube i češalj, smestio je u glavni deo ranca, tako da su u prazne džepove sa strane mogle da se smeste njegove najveće dragocenosti:

Džepni nožić (sa četrnaest različitih sečiva i alatki, uključujući i odvrtlač, klešta, i testericu).

Dvogled koji je dobio za Božić (mali, ali veoma moćan).

Kombinovani uređaj koji se sastojao od budilnika, kompasa i uveličavajućeg stakla (otporan na vodu do dubine od 30 metara).

Lampa koju je dobio za poslednji rođendan (čiji se snop svetlosti mogao podesiti da bude u beloj, crvenoj ili zelenoj boji, širok, uzan, stalan ili trepćući).

Sem uzdahnu. Kakva šteta – sve to pažljivo spakovano, prva subota Uskršnjih praznika, a njega, u stvari, uopšte ne čeka nika-kva prava ekspedicija, već jednonedeljna poseta teta Roberti, njenoj dosadno urednoj kući u Redingu gde uskoro odlazi s roditeljima. Teta Roberta voli mačke i kineske figurice mačaka, ali ne voli naročito decu.

Tu nije bilo pomoći. Semovi roditelji, oboje naučnici koji se bave proučavanjem hrane, morali su u Reding kako bi prisustvovali nekoj konferenciji („Nova otkrića u tehnologiji konzerviranja povrća“), a svi njegovi školski drugovi kod kojih bi mogao da ostane i sami su nekud otišli za praznike.

Prilikom prethodne posete ustanovio je da tamo nema čak ni pristojnog parka u blizini i sada, setivši se toga, ubaci nekoliko bojica, olovaka i svoju već raskupusanu svesku u ranac. Sveska je bila dopola ispunjena crtežima njegovih inovacija: jedrilica koja se pokretala okretanjem pedala, žičara na pogon vetra i slične stvari. Sada će bar imati dovoljno slobodnog vremena da nacrtaja još neke.

Oblačno vreme nije nikako popravilo Semovo raspoloženje dok je stavljao ranac na zadnje sedište automobila njegovih roditelja. A onda, tek što je mama iznela i poslednji kofer iz kuće, a Sem se već spremao da se smesti na sedište, pojavio se veliki žuti motocikl, blago se zaljuljivši dok je svijao za ugao i uz grmljavinu se zaustavio ispred njih.

Sem je zurio u neobično vozilo koje se uopšte nije uklapalo u okolinu jednog tako običnog predgrađa kao što je bio Hart-

fordšir. Veliki motocikl bio je sav nakićen metalnim cevima, lampicama, brojčanicima i stotinama drugih komplikovanih spravica čiju svrhu Sem nije mogao ni da nagađa. Prikolica je bila duga, napravljena u obliku torpeda, s providnim krovom od pleksiglasa. Semu je ličila na središnji deo malog aviona koji je neko isekao i zatvorio s obe strane. Ta veličanstvena naprava, sunčano žute boje s dodacima od bleštavog hroma, oko koje se širio primamljivi miris motornog ulja i stare kože, izazivala je drhtaje uzbuđenja u Semovom stomaku.

Vozač motocikla, dugonogi čovek, u plavom šinjelu koji je video i bolje dane, zatrubi i veselo im mahnu. Dva putnika u prikolici, tamnopusi dečak i devojčica, takođe mahnuše. Sem pogleda svoje roditelje. Oni su, smešeći se, veselo odmahivali.

„Tačno na vreme“, reče gospodin Karnabi. Šta li mu je to „tačno na vreme“ značilo?

Vozač skide zaštitnu masku i kacigu, otkrivajući nasmejanu, ružičasto lice i oblucelavu glavu, oivičenu pramenovima neposlušne, sede kose. Dok je silazio s motora, dvoje njegovih saputnika podigoše srednji deo providnog krova prikolice i iskočiše napolje. Dečak je, računao je Sem, otprilike njegovih godina, a devojčica možda godinu starija. Sem zaključio da mu se dopadaju ove neobične osobe, ko god da su.

„Profesore Ampersend!“, uzviknu gospođa Karnabi, grleći starca.

„Drago mi je što vas vidim!“, doda gospodin Karnabi, srdačno tresući profesorovu ruku. „Sem“, nastavi on, „ovo je naš stari prijatelj, profesor Aleksander Ampersend. On je tvojoj majci i meni na koledžu pokušavao da utuži u glavu osnove primenjene tehnike. Inače je jedan izuzetan pronalazač.“

„Drago mi je da sam te najzad upoznao, Seme“, reče profesor tresući mu ruku.

„A ovo mora da su tvoji sestrić i sestričina – Zara i Ben, zar ne?“, reče gospodin Karnabi.

„Tako je“, odgovori Zara.

„Zdravo“, ogласи se Sem, još uvek pomalo zbunjen razvojem događaja.

„Ujka Aleksander je sve to sam napravio“, reče ponosno Ben videvši da Sem posmatra motocikl i prikolicu.

„U stvari, samo sam ga sastavio od raznih delova i komada“, reče profesor skromno, „ubacujući tu i tamo poneki od mojih izumčića.“

„Hoćeš da ga pogledaš?“, upita Zara.

„Naravno!“ Sem otrča do mašine i ispita je izbliza. Skoro da je mogao da oseti kako juri brzinom vetra, stisnut u jedno od sedišta poredanih u nizu, u dugačkoj kabini.

„Profesor Ampersend nam se javio sinoć, nakon što si ti otišao na spavanje“, objašnjavala je gospođa Karnabi Semu.

„Upravo smo proveli nekoliko dana u Londonu“, reče profesor, „planirao sam da svratimo pre povratka u Edinburg.“

„Kako sam rekla profesoru da mi, na žalost, i sami putujemo, i slučajno u razgovoru pomenula da ti baš nisi oduševljen tim putovanjem, on je veoma ljubazno ponudio da s njim, Benom i Zarom provedeš tu nedelju u Edinburgu.“

„*Nameravali* smo da ti kažemo ujutru, čim se probudiš“, nastavila je gospođa Karnabi, „ali smo shvatili da će biti zabavnije ako bude iznenađenje.“

„Naravno, jako ćeš nam nedostajati“, uveravala ga je, „ali će tebi biti mnogo interesantnije u Edinburgu. Uostalom, odluka je na tebi. Šta misliš?“

„Ja bih pristao“, savetovao ga je Ben, „i to brzo, da se ne predomisle.“

„Ludo ćemo se zabavljati“, obeća Zara.

„Stvarno me puštate?“, upita Sem roditelje, dok mu se licem koje je bilo posuto pegicama, razlivao široki osmeh zahvalnosti.

„Idi po svoju torbu“, reče gospodin Karnabi.

Još u čudu zbog ove iznenadne promene, Sem izvadi svoj ranac iz gepeka i ubaci ga u bleštavo žutu prikolicu.

DRUGO POGLAVLJE

Nakon na brzinu ispijene kafe i kratkog opraštanja, razmenjivanja poljubaca, zagrljaja i brojeva telefona, svi krenuše. Na glavnom drumu, vozila su se razdvojila, svako svojim putem. Sem još jednom mahnu roditeljima i baci poslednji pogled na, sada prazno, zadnje sedište njihovih kola koja su nestajala s vidika, otisnuvši se na jug, k putu M25, pa onda na M4 koji je vodio u Reding. Profesor Ampersend dade pun gas i motor zadovoljno zabrekta jurnuvši k severu, na put M1.

Ben je insistirao da prepusti Semu svoje sedište za početak vožnje, a sam sede na priručno (napravljeno za tu priliku od kutije za alat i presavijenog pokrivača) koje je smestio između Sema i Zare.

„Sedišta se okreću oko svoje ose, vidiš?“, pokaza Ben. „Tako možemo lakše da razgovaramo. Moraš da podigneš kolena i pomeriš ih malo udesno, tako da imaš prostora da se okreneš.“

Sem se okrenuo, i sada je sedeo licem u lice sa svojim novim saputnicima.

„Vi živite u Londonu?“, upita Sem. „Idete li s ujakom u Edinburg za praznike?“

„Ma ne; mi živimo s ujka Aleksanderom sve vreme“, objasni Zara. „On nas je usvojio nakon pogibije naših roditelja

u saobraćajnoj nesreći, kada su meni bile dve, a Benu samo godinu dana.“

„O“, reče Sem, pitajući se da li bi trebalo da kaže da mu je žao.

„U redu je“, reče Ben. „To je tužno, ali sreća je što imamo ujaka Aleksandera. A i bili smo suviše mali da bismo se sećali toga.“

Sem shvati da su to verovatno mnogo puta već objašnjavali raznim ljudima.

„Ujka Aleksander je oduvek bio najdraži ujak naše majke“, reče Zara.

„Ostatak familije prestao je da kontaktira s njom kad je otišla da radi u Tanzaniju i tamo se udala za našeg oca“, nastavi Ben, „i tako je ostalo čak i kada su se vratili u Edinburg i dobili nas.“

„To je tako tužno“, reče Sem.

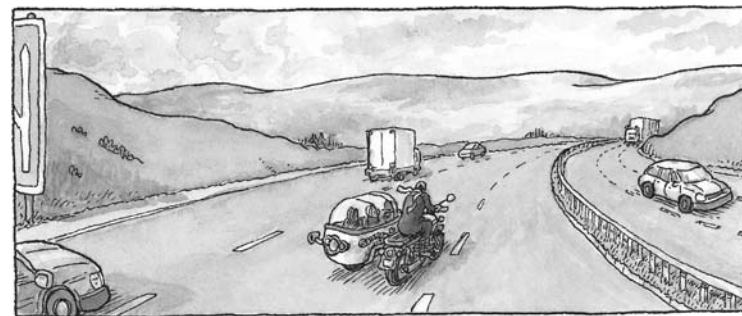
Zara slegnu ramenima. „Njihov problem. Nama je ujak Aleksander sasvim dovoljan. Pa“, nastavi ona, skrećući s te ozbiljne teme, „kako ti se sviđa vožnja u prikolic?“

„Sjajno!“, odgovori Sem s oduševljenjem. I bilo mu je sjajno. Sem nikada nije toliko uživao u vožnji. Divio se okolnim pejzažima koji su brzo promicali kraj njih, a gledajući ih kroz providni krov kabine imao je osećaj da lete. Uživao je u začuđenim pogledima drugih vozača i njihove dece koja bi im mahnula. Uživao je čak i kada je na njega došao red da sedi na priručnom sedištu od kutije za alat, nakon što su stali da ručaju i sipaju gorivo na benzinskoj pumpi kraj autoputa.

Ali najviše od svega uživao je u društvu Bena i Zare. S ponosom su pričali o izumima koje je njihov ujak ugradio u motocikl i prikolicu – prerađivač izduvnih gasova i toplote koji je napajao svetla, solarni uređaj za navigaciju koji je radio savršeno tokom dana – ako tačno znaš koliko je sati; dodatni deo na motoru koji je štedeo gorivo kada bi se motocikl kretao nizbrdo. „On namerava da preradi motor tako da radi na vodonik“, reče Zara. „U London smo išli da saznamo nešto više o tome. Vodonik je mnogo čistiji od benzina.“

Ubediše Sema da im pokaže svoju svesku s crtežima i izumima, a oni zauzvrat njemu pokazашe neke od svojih crteža. Pričali su o svemu i svačemu.

Kako su odmicali dalje, na sever, čak je i vreme bivalo sve uzbudljivije, promenljivo, s jakim martovskim vetrom koji je šibao po planinama i velikim oblacima na nebu koje se stalno menjalo; parčićima blede sunčeve svetlosti koja se tu i tamo probijala i osvetljavala brda ispred njih; kapima kiše koje su povremeno dobovale po kabini od pleksiglasa dok su grabili napred. Pravo vreme za pustolovine, mislio je Sem. Baš idealno za put u nepoznato.

Kada su najzad stigli u Edinburg, spuštalo se večer, a osvetljeni tornjevi i krovovi grada izgledali su veličanstveno naspram neba koje je tamnelo. Vozili su na zapad duž Ulice Princes, prolazeći kraj veličanstvenog zamka koji kao da je izrastao iz stene na kojoj je bio sagrađen. Sem se pitao kakva je kuća u kojoj žive profesor Ampersend i njegovi sestrice i sestričina.

Pet minuta kasnije skrenuše na kratak drum pod nazivom Pinkerton plejs i usporiše kraj niza jednostavnih kuća od kamena. Profesor Ampersend oštro okrenu upravljač i oni, na Semo-vu uzbunu, krenuše pravo k jednom od dva velika prednja prozora pretposlednje kuće u nizu, kuće broj dvanaest. Pre nego što je Sem imao vremena da krikne, profesor pritisnu jedno dugme na prednjem faru motocikla, i istog trenutka jedan

prozor poče da se podiže i nestaje u zidu iznad njega. U isto vreme, pojavila se metalna rampa iz niskog prozorskog simsa koja se raširila preko trotoara do ulice, i pretvorila u blago naguto navozište.

U trenutku kada su stupili na rampu, glasna eksplozija prekinula je podizanje prozora, a vatromet plavih iskrica poče da vrca s vrha prozorskog okvira. Profesor zaustavi vozilo uz škripu kočnica. Skliznu s motocikla, ustrča uz rampu, zgrabi donju stranu zaglavljenog prozora i snažno ga protrese. Staklo krenu nagore, zajedno s profesorom koji ga je i dalje držao, i munjevito dostiže svoj najviši položaj. Profesor Ampersend ga pusti, dočeka se na noge a zatim se preturi, praveći ne baš elegantan kolut unazad, sjurivši se niz rampu i dočekavši se ponovo na noge ispred motocikla.

„Taj prozor se stalno zaglavljuje“, nemarno reče dok je nekoliko poslednjih varnica obasjavalo njegovu proćelavu glavu. „Drvo je verovatno nabreklo od vlage u vazduhu. Ništa strašno.“

„NIS’ STRAŠNO! KAŽEŠ NIS’ STRAŠNO, A SKORO SI ’LEKTRIKOM SPRŽIO CELU ULICU?“

Svi se okrenuše i videše sitnog čoveka srednjih godina koji je stajao na pragu susedne kuće s njihove leve strane. Imao je proređenu sedu kosu, zalizanu unazad tako da je otkrivala njegovo malo, pacovsko lice.

„Dobro veče i vama gospodine Skinner“, odvrati profesor s ljubaznim smeškom. „Nema potrebe da brinete. Samo mali, tehnički kvar.“

„TE’NIČKI KVAR JE U TVOJOJ GLAVI, BUDALO MATORA!“, eksplodira gospodin Skinner. „TREB’ TE ZATVOR’TI U JEDNU OD ONIH MENTALNIH USTA... USTANOVA! UGROŽAVAŠ JAVNU BEZBEDNOS’, ZAKRČAVAŠ TROTOAR; ZBOG TEBE I TVOJI’ GLUPI’ MAŠINA MOM IMANJU PADA CENA!“

Gledao je motocikl i prikolicu s omalovažavanjem, a onda baci radoznali pogled na kabinu i putnike u njoj. Vide Sema.

„O Bože! Nije valjda da su ti dali još *jednog* klinca! Ti nisi u stanju ni o sebi da vodiš računa, a kamoli o tim delikventnim slinavcima!“

„Gospodine Skinner, mislim da je vreme da prestanete da vređate decu, zar ne?“, reče hladno profesor.

„MA IMA PONOVO DA ZOVEM SOC’JALNU SLUŽBU! DA ZNAŠ!“, urlao je gospodin Skinner. „NE MOŽ’ STARI LUDAK K’O TI DA BRINE O SLINAVCIMA. OVO JE K’O DA ŽIVIM PORED OBDANIŠTA! TO JE...“

„Laku noć, gospodine Skinner“, prekinu ga profesor Ampersend. „Zašto ne odete da malo odspavate? To bi učinilo čuda za vašu lepotu.“ Profesor se ponovo pope na motocikl i upali motor čiji zvuk priguši odgovor gospodina Skinera. Predoše preko metalne rampe i udoše kroz prozor koji je sada bio otvoren, pravo u unutrašnjost kuće broj dvanaest, u Ulici Pinkerton.